

УДК 37.013-053.5(082)
ББК 74.200я43
Т 43

ISSN 2308-3778

Рекомендовано Вченою радою
Інституту проблем виховання НАПН України. Протокол № 9 від 30 жовтня 2017 року.

Видання здійснено за сприяння Міжнародної Експертної Агенції
"Консалтинг і Тренінг" та Східно-Європейського Інституту Психології (Україна – Франція)

Редакційна колегія випуску:

Кремень В.Г., Савченко О.Я., Маноха І.П., Ляшенко О.І., Коцур В.П.,
Вашуленко М.С., Бех І.Д., Петрочко Ж.В.

Відповідальний редактор випуску:

Маноха І.П., доктор психологічних наук, професор

Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді: зб. наук. праць - Тематичний випуск "Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору". – Вип. 21. – Кн. 3. – Том II (76). – К.: – Гнозис, 2017. – 440 с.

Theoretical and methodical problems of education of children and pupils: sciences works - Thematic issue "Higher Education of Ukraine in the Context of Integration into the European Educational Space". - Vol. 21. - Ch. 3. - Volume II (76). - K.: Gnosis, 2017. - 440 p.

Свідоцтво про державну реєстрацію КВ № 20691-10491.

Збірник включено до Переліку наукових фахових видань України Наказом МОН України від 12.05.2015 № 528.

Збірник включено до міжнародних наукометричних баз Index Copernicus International, Google Scholar, ERIH PLUS.

У тематичному випуску вміщені наукові статті фахівців з питань вищої освіти, присвячені актуальній проблемі входження України до європейського освітнього простору. Перспективи євроінтеграційних процесів у сфері вищої освіти, вимоги Болонського процесу та питання готовності України відповідати цим вимогам, моніторинг якості освіти, стандарти європейського освітнього простору та завдання, що стоять перед вищою освітою України сьогодні - ось далеко не повний спектр проблем та питань, до висвітлення та спроби розв'язання яких звертаються автори випуску. У центрі уваги також питання управління якістю освіти, перспективи запровадження механізмів сучасного освітнього менеджменту, а також - умови й напрями оптимізації та розвитку вищої освіти України в сучасних умовах. Для фахівців-освітян, науковців, дослідників психолого-педагогічних та управлінських проблем розвитку освітньої справи в Україні та за її межами.

ISBN 978-966-2760-55-2
ISSN 2308-3778

© Інститут проблем виховання НАПН України, 2017 р.
© Східно-Європейський Інститут Психології, 2017 р.
© Міжнародна Експертна Агенція "Консалтинг і Тренінг", 2017 р.
© Видавництво "Гнозис", 2017 р.

**HIGHER EDUCATION OF UKRAINE
IN THE CONTEXT
OF INTEGRATION TO EUROPEAN
EDUCATIONAL SPACE**

УДК 37.013-053.5(082)

ББК 74.200+43

Т 43

ISSN 2308-3778

*Рекомендовано вченою радою Інституту проблем виховання НАПН України
(протокол № 9 від 30 жовтня 2017 р.)*

Редакційна колегія:

Бех І.Л., доктор психологічних наук, професор, дійсний член НАПН України, директор ІПВ НАПН України;

Алексєєнко Т.Ф., доктор педагогічних наук, завідувач лабораторії соціальної педагогіки ІПВ НАПН України;

Комарєвська О.А., доктор педагогічних наук, завідувач лабораторії естетичного виховання та мистецької освіти ІПВ НАПН України;

Коновець С.В., доктор педагогічних наук, професор, головний науковий співробітник лабораторії громадянського та морального виховання ІПВ НАПН України;

Миропольська Н.Є., доктор педагогічних наук, професор, головний науковий співробітник лабораторії естетичного виховання та мистецької освіти ІПВ НАПН України;

Петрочко Ж.В., доктор педагогічних наук, професор, заступник директора з науково-експериментальної роботи ІПВ НАПН України;

Федорченко Т.Є., доктор педагогічних наук, професор, головний науковий співробітник лабораторії фізичного розвитку та здорового способу життя ІПВ НАПН України;

Шахрай В.М., доктор педагогічних наук, професор, завідувач лабораторії виховання в сім'ї та закладах інтернатного типу ІПВ НАПН України;

Золотарьова А.В., доктор педагогічних наук, професор, заступник директора ІПН ФГБОУ ВПО «Ярославский государственный педагогический университет имени К.Д. Ушинского» (Росія);

Ромм Т.О., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки і психології Інституту історії гуманітарної і соціальної освіти Новосибірського державного університету (Росія);

Бурвите С., доктор соціальних наук, доцент, завідувач кафедри соціальної освіти Литовського едукологічного університету (Вільнюс, Литва);

Пшоварські Ю., доктор філософії, почесний професор, ректор Вищої школи громадської та індивідуальної безпеки «Ареїгол» (Краків, Польща);

Юрчак В., доктор філософії, професор, завідувач кафедри безпеки й оборони Академії збройних сил імені генерала Штеффаника (Літтовські Мікулаш, Словаччина).

Рецензенти: **Радул В.В.**, доктор педагогічних наук, професор;

Маноха І.П., доктор психологічних наук, професор

ISBN 978-617-7009-28-2

ISBN 978-966-2760-71-2

ТЕМАТИЧНИЙ ВИПУСК

ВИЩА ОСВІТА УКРАЇНИ У КОНТЕКСТІ ІНТЕГРАЦІЇ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ

Вип. 21-3, Том II (76), 2017 р.

Тематичні рубрики випуску:

**Болонський процес і перспективи розвитку вищої освіти
в Україні, Європі та світі**

Управління якістю освіти: стандартизація та інноваційність

Моніторинг якості освіти: засоби, технології та перспективи

**Сучасний освітній менеджмент: економічні, організаційні та психологічні
засоби реалізації в Україні, Європі та світі**

Філософія та психологія освіти

Новітні засоби навчання: проблеми впровадження
та стандартизації

Послідовність загальної середньої та вищої освіти
як європейський стандарт

**Психолого-педагогічні та організаційні умови запровадження європейських
стандартів вищої освіти в Україні**

Освіта. Культура. Глобалізація: виклики сьогодення

Інтеграційний потенціал сучасної освіти:
геополітичні, ринкові та екзистенційні важелі впливу

Сучасна освіта як контраверсійний феномен: суперечності та інноватика

ГАЙДАЙ Н. В.,
РЕВЕНЬКО О. М.,
ОЛІЙНИК Н. С.,
Запорізький державний
медичний університет,
Запоріжжя, Україна

**МОНІТОРИНГ ЯКОСТІ ОСВІТИ,
ЗАСОБИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ
НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ СТУДЕНТІВ
З АНГЛОМОВНОЮ ФОРМОЮ НАВЧАННЯ
З ФАХУ «АКУШЕРСТВО І ГІНЕКОЛОГІЯ»
В УМОВАХ ЗАПРОВАДЖЕННЯ
ЄВРОПЕЙСЬКИХ СТАНДАРТІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ
В УКРАЇНІ**

Робота присвячена засобам моніторингу якості освіти, з залученням засобів та технологій навчального процесу англomовних студентів шляхом удосконалення організаційно - методичних умов та матеріально-технічного забезпечення навчального процесу на кафедрі акушерства і гінекології ЗДМУ, удосконаленням матеріально-технічного забезпечення навчального процесу, рівнем лікувальної практичної майстерності викладача, участтю з доповіддю на міжнародних наукових конференціях молодих вчених Європи.

Ключові слова: англomовні студенти, акушерство і гінекологія, матеріально-технічне забезпечення учбового процесу, інноваційні методи навчання, наукове студентське товариство.

Робота посвящена новым формам обучения англоязычных студентов на кафедре акушерства и гинекологии ЗГМУ путем модернизации организационно - методических условий и материально-технического обеспечения учебного процесса, уровнем профессионального мастерства преподавателя, новыми способами мониторинга качества знаний.

Ключевые слова: англоязычные студенты, акушерство и гинекология, материально-техническое обеспечение, инновационные методы обучения, студентческое научное общество.

This work is devoted to the new methods of training of English - speaking students at the department of Obstetrics and Gynecology of ZSMU, It is offered new methods of educational work by variety of scientific work, improvements of practical skills by independent student work.

Key words: English speaking students, obstetrics and gynecology, material-technical provision, innovative means of teaching

Враховуючи швидкі темпи викликів сьогодення, темпи розвитку медицини дуже важливо для спеціалістів, які забезпечують медичне обслуговування, - мати найновіші клінічні настанови з обстеження та лікування вагітних високого ризику. Формування сучасного лікаря - це безперервний процес напруженої праці і самовдосконалення. Основна концепція міжнародної організації «Суспільство знань» під егідою ЮНЕСКО-«всесвітній єдиний освітній простір» набула особливої актуальності у зв'язку з інтеграцією України в Європейський союз, що передбачає відповідність професійних вимог до лікарів акушерів-гінекологів в Україні із критеріями Європейського союзу.

На кафедрі акушерства і гінекології ЗДМУ велике значення в програмі підготовки студентів з англійською формою навчання відводиться лекційному матеріалу з особливостями вікової фізіології і патофізіології, фармакокінетики лікарських засобів, критичним станам з урахуванням сучасних клінічних протоколів алгоритму надання спеціалізованої допомоги, показанням до різних хірургічних втручань. Процес навчання на практичних заняттях проводиться з використанням моделювання клінічних ситуацій і тестових завдань. Велике значення надається опануванню практичними навичками як в акушерстві так і в гінекології. Звертається увага студентів на актуальність проблеми ранньої діагностики невідкладних станів для своєчасного проведення лікувальних заходів, що у свою чергу, впливає на результат лікування.

Послідовність цих складових навчального процесу сприяє формуванню клінічного мислення і вдосконалення отриманих знань.

Викладач клінічної кафедри одночасно є лікарем. У зв'язку з цим, яким лікарем він передстає перед студентами, багато в чому визначає етику навчального процесу. Викладач навчає тому, що знає сам, навчає навичкам, якими володіє сам. Не виникають етичні проблеми, якщо викладач багато знає і багато чому може навчити. Між викладачем і студентами виникають особливі партнерські відносини: в учбовому процесі при клінічному розборі хворого вони стають колегами. При цьому викладач-клініцист може продемонструвати рівень свого клінічного мислення, вміння розмовляти з хворими, навичкам обстеження, професійний підхід до інтерпретації результатів клініко-лабораторних та інструментальних методів дослідження. Крім того,

вміння викладача зацікавити майбутніх лікарів у активній участі у клінічному розборі хворої, вислуховуючи і обговорюючи думку студентів.

Важливим аспектом навчального процесу є об'єктивне оцінювання знань студентів на етапі пересічного, на протязі циклу та заключного контролю знань. Уникнути конфліктних ситуацій, підвищити об'єктивність оцінювання знань дозволило залучити в учбовий процес тестових завдань. Згідно цієї системи застосовується кількісний критерій оцінювання-процент правильних відповідей. Слід пам'ятати при підготовці тестів- формулювання коректних тестів. Однак, в клінічній медицині не завжди можливо однозначно відповісти на поставлене запитання. У зв'язку з цим, в процесі проведення практичних занять, модульного контролю на лекціях необхідно обговорювати можливі варіанти відповіді.

Майбутній лікар повинен залучатися до сучасних технологій надання та обробки інформації - комп'ютеру, Інтернету, тестуванню, діловим іграм. Особливе значення має набуття практичних навичок. Студент повинен не тільки знати, але й вміти. Лікарському вмінню, навичкам можливо навчитися тільки з залученням пацієнтів, коли можливо ознайомитись з анамнезом життя, перебігом вагітності, провести об'єктивне обстеження. При цьому студент стає активним учасником не тільки учбового, але й лікувального процесу, що підвищує його самооцінку і мотивацію до навчання.

Крім знань, зростає відповідальність студента у зв'язку з тим, що в процесі навчання він залучається до лікарської таємниці пацієнтки. З цією метою в західно-європейських вищих навчальних закладах залучають волонтерів, акторів в якості пацієнта. Надання навичок щодо виконання норм професійної лікарської етики добре вплине на загальну ситуацію з етикою та правами людини.

На кафедрі акушерства і гінекології ЗДМУ велике значення в програмі підготовки студентів з англійською формою навчання відводиться лекційному матеріалу з особливостями вікової фізіології і патофізіології, фармакокінетики лікарських засобів, критичним станам з урахуванням сучасних протоколів алгоритму надання спеціалізованої допомоги, показанням до різних хірургічних втручань. Процес навчання на практичних заняттях проводиться з використанням моделювання клінічних ситуацій і тестових завдань. Велике значення надається опануванню практичними навичками як в акушерстві так і в гінекології. Звертається увага студентів на актуальність проблеми ранньої діагностики невідкладних станів для своєчасного проведення лікувальних заходів, що у свою чергу, впливає на результат лікування.

Послідовність цих складових навчального процесу сприяє формуванню клінічного мислення і вдосконалення отриманих знань.

Одним із шляхів поліпшення підготовки студентів з англійською фор-

мою навчання є залучення їх до наукової роботи в студентському науковому товаристві, що працює на кафедрі і вже має свої традиції. Багаторічний досвід роботи в студентському науковому товаристві підтверджує, що науковий пошук, робота з медичною літературою, дослідженнями їх оцінити не тільки поглиблює знання з окремої акушерської чи гінекологічної проблеми, а й допомагає клінічно мислити, використовувати отримані результати в майбутній практиці. Студенти з англомовною формою навчання з великим інтересом відгукнулись на цей вид самостійної студентської діяльності. Теми наукових, досліджень ми обговорюємо заздалегідь, разом зі студентами.

Результатом науково-дослідної роботи є високий ступінь засвоєння учебного матеріалу. Студенти є співавторами друкованих праць, беруть активну участь у конференціях, як в університеті, так і в конференціях, що проводяться в різних містах України.

Сучасні технології передачі знань ефективно сприяють формуванню майбутнього фахівця, мати поглиблені знання з предмету, більш впевнено почувати себе в професійних ситуаціях.

Добре, коли майбутній лікар своєю творчою працею і, насамперед, безперервним засвоєнням та удосконаленням фахової освіти, підвищує престиж професії і ВУЗу, де отримує якісне навчання.

Наявність мовного бар'єру між пацієнтами та іноземними студентами перешкоджає організації індивідуальної роботи з пацієнткою. У зв'язку з цим, викладач має бути присутнім під час самостійної роботи цілої групи, забезпечуючи синхроний переклад, проводити корекцію опитування та клінічного огляду пацієнтки. Цей факт значно знижує інтенсифікацію навчального процесу.

З метою продуктивного засвоєння на практиці теоретичного матеріалу та закріплення отриманих знань студентів впроваджена робота над типовими ситуаційними завданнями із залученням фантомного курсу.

Видання навчальних посібників, методичних рекомендацій орієнтує та активізує діяльність студентів на самостійну творчу роботу та сприяє формуванню клінічного мислення, професійних навичок, що створює необхідні умови для успішного навчання.

З цією метою викладачами нашої кафедри написані і видані у двох томах цикл лекцій з сучасного акушерства і гінекології. Також на кафедрі формується фільмотека навчальних фільмів за тематикою.

Цікавим і нетрадиційним заходом для засвоєння студентами навчального матеріалу є заохочення до виступів з доповідями. Особливо приємно коли студент з англомовною формою навчання посідають призові місця на міжнародних студентських форумах у різних містах України.

Особливий інтерес у закріпленні формування лікарської інтуїції, вміння об'єктивно оцінювати різноманітні клінічні ознаки хвороби та вдосконалення

практичних навичок є час літньої лікарняної практики, яку проходять студенти в різних відділеннях пологових будинків м. Запоріжжя.

По завершенні циклу літньої лікарської виробничої практики проводиться тестування студентів з метою контролю знань та оцінювання ефективності її проведення. З цією метою співробітниками кафедри розроблений компютерний варіант тестів з акушерства і гінекології, що дають можливість перевірити глибину знань з ключових питань дисципліни.

Наукова студентська університетська конференція, де студенти представляють доповіді з мультимедійним супроводом, проводиться щороку і є святом знань інтелекту наукового студентства Запорізького державного медичного університету.

Процес об'єднання Європи супроводжується формуванням спільного освітнього і наукового простору та розробкою єдиних критеріїв і стандартів у освітній сфері. Система освіти, модернізуючись, висуває нові вимоги до підготовки фахівців. Такий підхід посилює зв'язки між теоретичними знаннями і практичними навичками, професійним та особистим розвитком, що сприяє становленню висококваліфікованого фахівця.

Список використаних джерел:

1. Андрійцев В. Сучасна правнича наука та освіта на шляху до Болонського процесу//Вища школа-2005. -№3. - с. 36-54.
2. Борисюк А. С. Соціально - психологічний контекст та організаційно - методичні умови становлення професійної ідентичності студентів-медичних психологів // Вища освіта України у контексті інтеграції до Європейського освітнього простору: -К.: Гнозис. Д. 1, Вип. 27. Том V(38), 2012. - с. 54-61.
3. Волосовець О. П. Питання освіти у контексті впровадження засад Болонської декларації у вищій медичній школі // Медична освіта. -2005. -№2. - с. 9-16.
4. Ковальчук Л. Є. Удосконалення самостійної роботи студентів_необхідна умова реалізації ідей Болонського процесу // Галицький лікар, Вісн, 2008. т. 15. N51. -с. 79-81.
5. Педагогічна майстерність; підручник / І. А. Зязюн, Л. В. Крамущенко, І. Ф. Кривонос та ін.. За аг. ред. І. А. Зазюна. - К.: Вища школа, 2004. - 422с.
6. Сбруєва А. Болонський процес-пошук шляхів підвищення конкурентноспроможності Європейської вищої освіти // Шлях освіти-2002. -№1, -с. 18-21.
7. Толстанов О. К. Реформа в медичній галузі - це, перш за все, зміна фінансування // Український медичний часопис, 5(85)-IX/ X 2011, - с. 13-14.

References:

1. Andriytssev V. Suchasna pravnichna nauka ta osvita na shlyahu do Bolonskogo protsessu//Vischa shkola-2005. #3- s. 36-54
2. Borisyuk A. S. Sotsialno - psihologichniy kontekst ta organlyatslyno - metodichni umovi stanovlennya profeslynoyi lidentichnosil studentiv medichnih psihologiv//Vischa osvita UkraYini u kontekstl Integratsiyi do Evropeyskogo osvltного простору: -K.: Gnozis. D. 1, Vip. 27. Tom V(38), 2012. - s. 54-61
3. Volosovets O. P. Pitannya osvlti u kontekstl vprovadzheniya zasad Bolonskoyi deklaratsiyi u vischly medichny shkoll//Medichna osvlt. -2005. #2. - s. 9-16
4. Kovalchuk L. E. Udoskonalennya samostlynoyi roboti studentiv_ reobhldna umova reallzatsiyi ldey Bolonskogo protsessu//ZGalitskiy lllkar, Vlsn, 2008. t. 15. # 1 s . 79-81
5. Pedagoglchna maysternlst: pldruchnik/l. A. Zyazyun, L. V. Kramuscherko, I. F. Krivonos ta ln.. Za ag. red. I. A. Zazyuna. - K.: Vischa shkola, 2004. - 422s
6. SbruEva A. Bolonskiy protsess-poshuk shlyahlv pldvischennya konkurentnospromozhnostl Evropeyskoyi vischoyi osvlti//Shlyah osvlti-2002. - # 1 s . 18-21
7. Tolstanov O. K. Reforma v medichny galuzl-tse, persh za vse. zmlna flnansuvannya//UkraYinskiy medichniy chasopis, 5(85)-IX/X 2011. s. 13.

N. V. Gaidai,
A. M. Revenko,
N. S. Oleynik

MONITORING THE QUALITY OF EDUCATION, MEANS AND TECHNOLOGIES OF EDUCATIONAL PROCESS OF STUDENTS WITH AN ENGLISH FORM OF EDUCATION WITH THE FILE «HEALTH AND GYNECOLOGY» IN THE CONDITIONS OF THE INTRODUCTION OF EUROPEAN HIGHER EDUCATION STANDARDS IN UKRAINE

**МОНІТОРИНГ ЯКОСТІ ОСВІТИ:
ЗАСОБИ, ТЕХНОЛОГІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ 131**

ГАЙДАЙ Н.В., РЕВЕНЬКО О.М., ОЛІЙНИК Н.С., Моніторинг якості освіти, засоби та технології навчального процесу студентів з англомовною формою навчання з фаху «Акушерство і гінекологія» в умовах запровадження європейських стандартів вищої освіти в Україні 132

ОПРИШКО В.І., НОСІВЕЦЬ Д. С., Моніторинг якості освіти при вивченні предмету «Фармакологія» 138

**СУЧАСНИЙ ОСВІТНІЙ МЕНЕДЖМЕНТ:
ЕКОНОМІЧНІ, ОРГАНІЗАЦІЙНІ ТА ПСИХОЛОГІЧНІ
ЗАСОБИ РЕАЛІЗАЦІЇ В УКРАЇНІ, ЄВРОПІ ТА СВІТІ. 147**

ГИРЯ О., Інноваційний потенціал керівника навчального закладу 148

ГОЛУБЄВА Р.Ю., Деякі аспекти специфіки управлінської діяльності в закладах освіти. 156

**ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ
УМОВИ ЗАПРОВАДЖЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКИХ
СТАНДАРТІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ. 163**

БОДНАР М.Б., Психологічні аспекти формування структури компетентностей студентської молоді педагогічних спеціальностей 164

КОПИТІН І.В., Особливості професійної діяльності психолога органу пробації 172

КУДЛАЙ А.О., Сучасні освітні мобільні ресурси у професійній підготовці майбутніх офіцерів поліції 184

ЛЕСІНА Т.М., Професійна підготовка вихователя дошкільного навчального закладу до розвитку дитини як суб'єкта соціальної дії в контексті сучасних інновацій 192

МАЯТІНА Н.В., Особливості розв'язання проблеми самореалізації у вітчизняній та зарубіжній науці 201

ОВЕРЧУК В.А., Особливості психічного розвитку студентів з обмеженими можливостями здоров'я у процесі навчання у ВНЗ 208